

מתוצת החינוך להתעמק בכל יחיד ולחקות על שרשו, כי מצחינת
בסמים שאם לא יועילו יזיקו, וגם לימוד צחינת המדות אם אינו מתרגש
עליהם ונפשו לא תרגיש צם, כי אז עצמו לוקחת את משנתו ללעוש חרצו
לקראת ריעיו, ולראות על ידם מומי צני אדם ומשחתותם ונפשו זכה
צעניו מכל צני גילו.

כחית האור הנפשי קראוה שפלות הנפש. שפלות היא כדלת סוגרת
את השער ואין מקום למוסר נפשי, האוכל צשוק אין עוסקים עמו בצמרת
עדנים, ומי שדרכו לרכוב צעיר לא ירכב על צמתי שמימיים.

שפלות הנפש יסודה צנפש ולא צמעשה, והמעשים השפלים הם
זרע השפלות הנפשי והמעשים המעידים על השפלות, שונים, מהם גסים
וגשמיים כאכילה צשוק ורכיזה על הסוס צקרית חולות, ומהם צלתי
ניכרים כל כך כמו הדיבור צציעוים גסים וצניצול, נוח לחרף, לקלל,
חדל הצושה וקל לדבר עזות, אינו חש לכחש ולשקר ואינו אחראי צעד
אמרי פיו, אנשים כאלה אינם ראויים ללימוד של צחינות המוסר המיוסד
על דקות ועדינות, ולעולם לא ימלאו אלה מזור למשחתותם צלימוד המוסר.
שפלות הנפש אינה דבר ממשי וחיוצי רק אפיסה ושלילה, נעול
האור של לחחות הנפש, ואשר רפואתה צעוזה צעמלה של תורה, ואור
התורה מחיכו.

כללו של דבר מי שחש צשפלות יעסוק צתורה הרצה עד שיטק
שכלו וילאה גופו, וכאשר יקנה תורה הרצה, והשפלות תמס תהלק, ושצ
ורפא לו, ואז יוסיף לקח צספרי היראה לעלות למעלה למשכיל.

יג.

וראוי נקצוע הדיבור צמדת האמת המתוקנה וצמדת השקר
המקולקלה, כי חז"ל החמירו צזה מאד וקלקולה מאוי מאד והפסדיה
עלומים. והנה שינוי הדיבור מאמתת המדובר צשם שקר יקרא, וגנות
השקר אינו צשציל המרמה שצו שמשחמש צשקרו צשציל ריוח המקווה לו

אוצר החכמה
13676

צרמותו את רעבו, אלא אף השינוי שאינו משמש לגורם של אונאה, בסיפור דברים של מה בכך, בשם שקר יכונה, וכלל עון השקר הוא, וכמו שאמרו צ"מ כ"ג ז', זהני תלת מילי עידי רבן דמשנו צמיליכו צמסכתא כו', הנה הותר הדבר רק משום שכלן הגדת האמת יש צו מן הגנות ונצחר כאן השינוי והגליזה מן האמת, אבל בדברים אחרים כיוצא בהן אף שהן דברים של מה בכך ואינו גורם צסקרו שום העשה לחצרו בכלל שקר הוא.

וכבר הפליגו חכמים בדבר צפי חלק ל"ז א', א"ל הווא מרבנן כו' דאי הוו יהבי לי כל חללי דעלמא לא הוה משני דדצורי'. זימנא חדא איקלעי להווא אחרא וקושטא שמי' ולא הוו משני דדיצורייכו ולא הוה מיית איניש מהתם בלא זימני' נסיבי ארתא מנהון והוו לי תרתין צנין מינה יומא חד הוה יתצא דציתכו וקא חייפא רישא אחאי שיצצתא טרפא אדשא סצר לאו אורח ארעא אמר לה ליחא הבא שכיבו לי תרתין צנין כו', הרי שינוי קל עוגשו מיתב ר"ל.

ואמרו שם ל"ז א' כל המחליף דדיצורו כאילו עוצד עכו"מ כתיב הכא והייתי צעניו כמתעתע וכתיב התם הכל המה מעשה תעתועים, ומצואר דדצרי יעקב אציו ע"ה לולא שהותרו ע"פ רוב"ק ששרתה על רבקה, היה בדבר העא שהחמירו צו כאילו עוצד עכו"מ.

ואמרו שם ק"ז ז' לא ממחילתי שכן כתיב דוצר שקרים ל"י לנגד עיני.

ואמרו הגיגה י"ד ז' כשאתם מגיעים לאצני שיש עהור אל תאמרו מים מים משום שנאמר דוצר שקרים וגו'.

והא דמלינו צגמי' שנינו דדיצורם כמו שאמר עולא צ"ק י"א לא מני', הוא בכלל הני תלת מילי שהיו חוששים שאינו לפי מדת הד"א להתרים נגד חכם פלוני, ושחששו שהחכם יפגע בהן ויצא הדבר לידי הקפדה ומלאו דרכי שלו' לשנות בשביל זה. והדבר מוכרח שהרי יש כאן שאלה למח השתמשו בלא הוצת החכם להגדיל תורה ולהאדירה, ואסור